DOPEZIEK OP STRAAT

DOOR SLUITING HEROÏNEVERSTREKKING

Minder overdoses, hiv en overlast. De heroïneverstrekking in Nederland heeft veel goeds gebracht. Nu staat het onder druk. GGD Amsterdam houdt wegens personeelstekort 's avonds de deuren dicht. 'De illegale markt krijgt weer een impuls.'

"Ik ben continu ziek", zegt Metro (47), die al dertig jaar heroïne gebruikt. "Ik lig 's nachts vaak wakker vanwege ontwenningsverschijnselen. Als ik wakker word, voel ik me geradbraakt. Ik kwam normaal gesproken 's avonds bij de verstrekking voor wat heroïne. Maar nu moet ik het vanaf 16.00 uur zonder doen." Het is bekend: heroïne werkt hoogstens zeven uur. Als je 's middags gebruikt, dan is het aan het begin van de avond alweer uitgewerkt. In de avond en 's nachts krijg je ontwenningsverschijnselen en word je ziek. Veel mensen kunnen daardoor niet slapen en zijn hun dag- en nachtritme kwijt.

Straathandel

Dennis Lahey, directeur van belangenvereniging MDHG, maakt zich zorgen over de gevolgen van de avondsluiting. "Heroïne was eigenlijk niet meer zo makkelijk verkrijgbaar in Amsterdam. Dealers misten inkomsten van dagelijkse klanten, want die kregen gratis heroïne bij de GGD. Maar inmiddels beginnen gebruikers 's avonds weer heroïne in te slaan bij straatverkopers. Daarmee geef je de illegale markt een nieuwe impuls."

Metro ziet het gebeuren: de straathandel in Amsterdam neemt toe. Hij kocht de afgelopen tijd ook een paar keer een bolletje bruin bij de dealer. "Dat wil ik eigenlijk niet. Ik heb daar helemaal geen geld voor." Hij is bang dat hij binnenkort weer moet stelen om genoeg geld bij elkaar te verzamelen, net als vroeger.

Overlast

De heroïneverstrekking in Nederland werd eind jaren negentig opgericht om overdosering tegen te gaan en de overlast van hosselen en scoren in te dammen. Jan van Leijenhorst, oud-wethouder van Utrecht, herinnert zich de problemen nog goed. Een grote groep gebruikers leefde in de jaren negentig in de tunnel bij Hoog Catharijne. "Het was gevaarlijk om daar rond te lopen." Diefstal, verkrachting, afpersing en overdoses waren aan de orde van de dag.

Van Leijenhorst was verantwoordelijk voor een toen nog omstreden plan: gratis heroïne verstrekken aan mensen die dat nodig hebben. "Ik dacht: als gebruikers niet meer de drang hebben om te scoren, dan hoeven ze misschien ook niet te stelen."

De wethouder bleek gelijk te hebben. Omdat gebruikers vanaf 1999 gratis heroïne kregen van de gemeente hadden ze tijd over om voor zichzelf te zorgen. Mensen hoefden geen diefstallen, inbraken of overvallen meer te plegen om zichzelf in hun behoefte te voorzien. Gaandeweg wisten daklozen een eigen huis te vinden. Overdoses kwamen veel minder vaak voor omdat gebruikers precies wisten wat en hoeveel ze namen.

Ziek

Ook in Amsterdam werd een heroïneproject opgezet. Mensen konden drie keer per dag in de gebruikersruimte terecht voor hun hit. Maar sinds december vorig jaar kan dat nog maar twee keer per dag. Daar zijn gebruikers niet blij mee. Ze worden weer ziek. De Cliënten Adviesraad (CAR) in Amsterdam vroeg aan 22 gebruikers of ze last hebben van het inperken van de verstrekkingsmomenten. Veel gebruikers lieten weten last te hebben van misselijkheid, slapeloosheid, nachtmerries en stress. Ook zeggen gebruikers weer andere drugs te gebruiken, zoals cocaïne en te compenseren met bier, slaappillen of straatheroïne.

De MDHG en CAR willen dat de verstrekking weer drie keer per dag open gaat. Ook het ministerie van Volksgezondheid liet weten tegen het besluit van de GGD te zijn. Maar de GGD houdt voet bij stuk.

Geen personeel

"Het is niet gemakkelijk om personeel te vinden", legt Martin Hommega uit, woordvoerder van de GGD in Amsterdam. "Heroïne mag alleen volgens een heel strikt protocol aan gebruikers worden verstrekt. Verpleegkundigen moeten een speciale opleiding hebben gevolgd om dit werk te mogen doen."

Heroïne meegeven aan mensen zodat ze thuis kunnen gebruiken, daar wil de GGD niks van weten. "De voorziening is nu juist in het leven geroepen om toezicht op gebruik te houden." Metro ziet de toekomst niet zo rooskleurig in. "Ik ben bang dat het de doodsteek van het project gaat worden."

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

Tekst: Tom Kiel

Ongeveer 50.000 Nederlanders hebben ooit heroïne gebruikt

Slechts 0,4% van de ooit-gebruikers heeft het afgelopen jaar heroïne genomen.

68 procent van de dagelijkse gebruikers is ouder dan 44 jaar.

In Amsterdam maken ongeveer 130 personen gebruik van de heroïneverstrekking.

(BRON: jaarverslag 2016 van MDHG en Nationale Drug Monitor 2017 van Trimbos Instituut).